

INCZÉDI PÁL FELJEGYZÉSEIBŐL

Hoc [1681.] anno 21. aug. a fejedelem, I. Apafi Mihály az erdélyi haddal Szamos-Ujvárról szállott táborban a kendi-lónai mezőre, innen elébb menvén az aranySZEGI mezőbe; a váradi basa a váradi és egri törökökkel pedig a pocsai mezőre, 5-a sept. gróf Tököli Imre is a magyarországi bujdosó haddal, mind a török mind pedig a magyarországi had a fejedelem keze alá adattatván, ez nap a fejedelem Pocsára ment a basához. 7-a a basa is Tökölivel jött Pocsajtól az aranySZEGI mezei táborban. 12-a szállották meg Böszörményt. 13-a a benne lévő német praesidium pengig a fejedelem hűségére állott, a városi rend pengig Debreczenben kísértetett, a várost pengig mind templomastúl a török elégette. 18-a Káló alá szállván, azt ágyúkkal lövöldöztetvén és ostromoltatván, ezt a várost is a török mind templomastúl felégette; a benne levő német praesidiumot, némelyeket a rakamazi német táborhoz küldette a fejedelem general Caprarához, hogy a török le ne vágja őket, némelyek pedig közzülök a fejedelem hűségére állottanak. 27. sept. a fejedelem előtt Tököli Imre és Teleki Mihály egybeszóllalkozván, rútol veszekedtenek együtt. 30-a a fejedelem a táborával szállott Ecsed alá. 4-a oct. innen megindulván, 5-a a piskárdi mezőre menvén, az útban a török sereget a fejedelem a menetelben megszakasztván, a melyen egy néhány sereg szekereinek kelletvén általmenniek a Kraszna vize mellett Majtinhoz közel, ezért három subordinatus jancsár megharagudván, által akarták lőni a fejedelmet, kiket is megfogtván, de kettejét azután elbocsátván, a harmadikat fogva általadták a Salis és Pruszkai nevű két dragonyos német compania kapitányának; az elbocsátott két jancsár a magok táborához érkeztvén, és a dolgot hirré tévén, hogy a harmadik társok fogva van, mikor a Kraszna vizén költöznek által a fejedelem, a jancsárság fel-

kelvén a németekre, hogy elvegyék a rabot, rút lárma következ-
vén, csaknem öszvevágák a magyarság és a török egymást;
a fejevári zászló alól és a kővári puskásokban kettőt által
is lőttek a törökök a fogoly jancsárért; ugyancsak mégis
elvették, mely excessusért panasz tétetett, de semmi satisfactiót
nem adott a váradi basa. 7. oct. Szathmár alá szállott a fejede-
lem, de 10-a a fejedelem a maga táborától elküldette a törököket,
ezek mind szüntelen pusztítottanak, prédáltak, égettenek és
raboltanak, semmire nem hajtottanak. 18. oct. a havasalföldi
és moldvai hadakat is haza bocsátotta, ezek is az égetésben
nem voltak alábbvalók a töröknél.

1683. In mense aprili et majo, a tatárság szüntelen takarod-
ván bé Erdélyben, hogy innét menjen Bécs alá, az országon
való általmenetelésben szüntelen égetett, rablott s az embereket
ölte és vágta, a marhákat pedig magával vitte. A török portá-
ról igen kemény parancsolatot vévén a fejedelem, hogy az
erdélyi haddal felüljen, induljon Bécs felé, 8-a julii azért ki
kellvén szállani Apahidához, 14-a aug. Nagy Győr alá menvén,
innen Fülek alá az Ibrahim budai török vezér táborában, a
ki is az erdélyieket satzoltatta, és kegyetlenül nyomorgatta,
és ez lévén a Rábán és Rábacza vízi hídon Horváth-Kemléhez,
19. aug. érkezett a fejedelem Prukhoz, mely víz hasítja el
Austriától Magyarországot. Innét küldé el a fejedelem Székely
Lászlóval Inczédi Pált a Bécs alatt lévő török vezérhez Kara
Musztafához, mivel factióból a fejedelemhez küldetett volt
Ulak Cselebi nevű kapucsi basa, ki Erdélyt a Somlyónál le-
vágott törökökért igen keményen megsatolta; ez azt javas-
lotta a fejedelemnek, hogy térjen vissza és N. Győr alatt legyen,
de a fejedelem nem fogadta meg. 20 aug. a Bécs alatt való
sánczban szemben lévén a fejedelem követjei a török had
fővezérével, ki is igen kedvesen vette az oda való meneteleket,
és dicsérte hogy az Ulak Cselebi szavára a fejedelem nem in-
dult vissza N. Győr alá, és azt hagyta, hogy a fejedelem mint-
egy 5 vagy 6 száz haddal, musikák szavával menjen hozzája;
ezen éjszaka Székely Lászlót, Pekri Lőrinczet visszaküldötte
a fejedelemhez a fővezér izenetivel. 21. a fejedelem érkezett
a Rezes Kerthez. 22. aug. a fővezér igen királyi nagy pompával
acceptálta a fejedelmet, ott egymással beszélvén eléggé, azután
23-a tért vissza a fejedelem az erdélyi táborhoz a Lajta vize
mellé a Rorárhoz. 30. aug. szállott az erdélyi had a Rába és
Rábocza közzé, 31. aug. és 1. sept. ott volt; tavaly az erdélyie-
ket rútul satzoltató budai vezért Ibrahim basát in degradationem

a fővezér N. Győr alól felhívatván, Bécs alá küldötte, ennek helyében szállította a fejedelmet, hogy az vigyázzon N. Győrre, a szelisterni basa is a török táborral együtt a fejedelemtől függjön. N. Győr alá való szállások a budai vezér elmenetelétől fogva 14 napig tartott az erdélyi hadaknak. Künn a mezőn a táborban kimondhatatlan sok legyek voltak, rútol csípték, harapták az embert és az lovat, úgyhogy kéntelenítettének nappalra a lovakat beásni a földben, a gyengék között sok meg is döglött a legyek csípései miá, még az ángliai posztó dolmányon is általhatott a legyeknek az ő csípései, az embernek felfelé való menetele merő keserves büntetés volt.

1683. 12-a sept. a bécsi obsidiót a keresztyénség hada, kik előtt supra belli dux III. János Sobeczki lengyel király, ki is személy szerint jelen levén, dicséretesen solválták, és a fővezért az egész baromi török nagy erővel alóla elűzték. Ilyen nagy erővel számtalan néppel a török még eddig öszve nem gyűlt, az Isten is így szégyenítette meg ezt a felfúvzkodott kegyetlen népet, egész tábori sátorit, minden munitióit, számtalan tevéit ott hagyván, és oly sebes futással voltak, hogy sok ezeret magok tapodtak el magok között, 12 mérföldet egy éjszaka és fél nap elfutott. Előre jöven hozzánk a tatárság, nagy toljongással megérkezvén, csaknem felgázolák az erdélyi hadat, és a tábornak némely részében gázolás is esett. 14-a sept. maga a fővezér is megérkezvén az erdélyi táborhoz, és a fejedelem eleiben kimenvén, igen kedvesen vette; a fejedelem köntösit akarván megcsókolni, azt nem engedte, hanem kezefejét csókolván meg, mind ábrázatjából, mind beszédiből nagy elmebeli boldulása tetszett ki a fővezérnek.

Ha az erdélyi kevés had N. Győrnél nem lett volna, nem subsistálhatott volna a népnek sokasága, éhen szomjan tovább is kéntelenítették volna futni, és Budáig nagyobb része a futás, éhség, nyughatatlanság miá bizony elhullott volna, kiket már a félelem és az ijedés úgy elfogott, hogy ha oldalúl egy zászlót megláttak volna, egészen elolvadtak volna.

16. sept. N. Győr alatt az isteni szent igazság felindítván a fővezért, az erdélyieken tavaly sok húzásokat, vonásokat tevő budai vezért Ibrahim basát megfojtatja; így törle ki ezen istentelen nagy kegyetlen tyrannust a szent Isten e földnek színéről. 17-a a fővezér megromlott táborával N. Győr alól elindula, az erdélyi hadat hátúl járó seregnek hagyá mintegy antemuralenak, és ezek egy mértföldnyire hátúl is voltak és úgy mentenek.

19-a Tata várából a török praesidium kijövén, a bástyái alá puskaport ásatván, felhányta és elégette. A török fővezér Budában bészállván, az erdélyi hadakat pedig az ellenség eleiben egy mértföldnyire Biga nevezetű helyhez telepítette, a melynél lévén rossz büszszött tó, itt az erdélyi had a kenyérnek nem léte és az rozsz víz miá elbetegesedének, mind emberben, mind marhában felette sokan lábokról lehullván elholtanak, itt elmondhatták: a ki ördögnek szolgál, annak kinnal fizetnek; a dühödt eb még a maga testét is marja. Eleget kéredzván a had, minthogy ott ok nélkül töltvén az időt bocsáttassanak haza, de mind csak ott tartóztattanak, halogatván ekkor és amakkor az elbocsátást.

12-a oct. Elunván a fővezérnek az ígéletét az erdélyi had, a tó mellől elindulván szállott meg Ebvárhoz. 13-a oct. szembe lévén a fejedelem a fővezérrel, másokkal együtt igen szomorú állapotban találta a fővezér; egész tisztelettel látta az erdélyieket s megkövette, hogy a mint akart, nem úgy lett a dolog, a fogyatkozást nem tagadhatja, azonban kérdi a fejedelemtől, hát immár ugyancsak haza mégyen, melyre felel a fejedelem: ha az ő hatalmassága engedi, igen is; kire feleli: no menj el és te is imádkozzál a te istenednek, mi is imádkozunk a mi istenünknek, hogy a hatalmas császár ellenségit szégyenítse és rontsa meg. Ez nap osztán Budánál a Dunán a hídon általjött az erdélyi had. 19. oct. Szolnoknál is a Tiszán hídon jött által az erdélyi had.

Beérkezvén a had Erdélyben, és a fejedelem is beulván Gyula-Fejérvárra, azután a török császártól érkezett kapucsi basa, ki is a fejedelem fiának II. Apafi Mihálynak, azelőtt az országtól fejedelemnek választatván, arról való confirmatióját hozván a török császártól, kit is az országgyűlése nagy készüléttel és pompával fogadott.

1686. 17. maji. a római császár generalisa Saffenberg szállott Bonczhidához táborban, gróf Csáki László is labancsággal. 7-a julii a német generalis innét a táborral szállott N. Csúrhöz, 8-a julii hajnalban pedig Szeben töviben Hamostorf felől; ekkor a Maros és Aranyos széki és a kevés mezei hadat felverték a Veterani general comandója és azokkal lévő labancsággal együtt. Saffenberg general azután szálla Szeben alá, Kis Toronyhoz; innen tractáltak a várból ki hozzája. 10-a julii a német armada innen elmenne Balásfalva és Medgyes felé. Ekkoron a lengyel király követje is a fejedelemmel Szebenben lévén, nagyon csudálkozott azon, hogy a keresztyén had

mit követ el a szegény országon annyi sok devotiójáért. 27. aug. ezen német had a Buda vára alatt lévő német armada segítségére osztán kitakarodott Erdélyből, ekkor osztán a fejedelem és a magyarság Szebenből kijöttek, és a németek által elpusztult honjokban haza mentenek, a sok kártételeket tapasztalván.

1. oct. a Lotharingus herczegtől érkezett követ a szathmári commendans Haythin a fejedelemhez Szebenben és véle a tractát elvégezvén, visszabocsátotta, annakutána 7. oct. a fejedelem is Bánfi György, Alvinczi Péter, Bálintith Zsigmond urakat Somlyóra küldvén instálni, de haszontalan, mert a német armada megint bejött a nyomorult hazában, a fejedelem az udvari népével, úgy az úri és nemesi főrendek is bémentenek lakni. 26-a parancsolat érkezvén a fejedelemhez, hogy Szebenben a német császár praesidiumát vegyék be, különben az armada a várost obsideálja, se tractára, se várakozásra nem lépván, a disznódi kapun bédobola reggeli 10 órakor, még csak azt sem engedvén meg a várba bementeknek, hogy ott az ebédjeket megegyék, onnét ezeknek hirtelen ki kellett jönni, úgy hogy az egy Fogarason kívül a hazában minden város a német praesidium alá ment ekkor 1687-ben.

1688. 27. apr. Carafa, a német császár generalisa által Fogarasból Szebenben hívatott be az uraktól plenipotentiával deputatusokat, kiknek is igen nehéz propositiókat tett elejekben, a melyet midőn ruminaltanak volna és irántok hosszacsakán menvént az idő, a generalis azt izente: ha nem effectuálják, mingyárást reájok szállítja, mutatván a szebeni piacon lévő faltörő ágyúkra, mondván: «Ecce ubi habeo ego claves arcis Fogaras» még úgy is mondotta, hogy mindjárt a fejedelmet a feleségével és tanácsosaival együtt Bécsben felküldi. 3-a maji a general Karafától adott terminusra a fejedelem Fogarasból Szebenben béindula és 4-a bé is érkezett. 5-a tractához fogván, de csak kérésekből állván, a generál úgy annyira megharagudott, inye szerint nem esvén a tracta, hogy a házból a deputatusokat kiküldette, és ki is üzte, úgy hogy vagy harmad napig senki hozzája nem mert menni, valakik Szebenben bementenek, mind házi arestumba tétette, még a cselédeket is a várból ki nem bocsátották. 9-a pedig kész kéntelen a conditiókra reá állván, a brassaiak pedig a német praesidiumot bé nem akarván venni, a melyet general Karafa megtudván, Veterani generalt és az erdélyi generalist Teleki Mihályt reájok küldvén, hogy fegyverrel is őket erőltessék, 23-a a német had alája menvént, 26-a két vagy három bombát a várban bé-

bocsátván, ezen megijedvén a lakosok, hogy porrá tétetik a város, legottan feladák, és a kik indító okai voltak, azok között ötnek a fejek elütetett; a város közepében a kis pellen-gér tetejében egynek a fejét a vasnyársban tették; négynek pedig a fellegvár körül nagy magos fakarókban raktanak.

A fejedelemszöly nagyon megijedvén a generál Karafa fenyegetésén, hogy magát és a férjét fogva Bécsben küldi, mely nagyon megilletődött és félemlert, és hogy az országból való kivitelével minemű keserves állapot és rabság fogják követni, ezen nagyon megindulván, és azt magában képzelvén, hirtelen betegségben esett, 1688. aug. 8-dik napján Ebesfalván estvéli 10 órakor e világból kimúlt. 8-a sept. Ebesfalváról indított el és vitetett Almakerekre, és ottan a szász templomban a segrestyében egy kis bolt csináltatott, abban tétetett. 10-a oct. a fejedelem is a jó feleségétől megfosztatván, s ennek halálán aggódván, mind pedig Karafának fenyegető szavai is szüntelen a fejében lévén, úgy az országnak az ő jövendő-béli állapotja miben fog lenni elméjében forgatván, ez is az egészségében megbontakozik, magának kedvezni nem tudván, gyakran maga halálára igyekezett, hol rettenetes félelemben volt, már elméjében is megbódulván, sem enni, sem innya nem kért, keservesen sohajtozott és sírt is, szüntelen való hallgatás-ban töltötte az időt, a mikor is szót bocsátott ki, az is értelem nélküli volt, a fogait is vicsorgatta, szint úgy recsegett, a fogai-val mindent egyberágott, ottan némelykor felette komor és némelykor nevetett is stb. De az Isten hozzá mutatott kegyelméből, és az körülötte forgolódo orvos doctorok fáradozások megszenteltetvén jobban kezdvén lenni, hogy új aért változtasson, Radnóthról elindított 9-dik nov. és 10-dikén érkezett Ebesfalvára. Lassanként kezdvén a nyavalyából épülgetni, commendálván a fejedelemnek a muzsika hangját és az emberi társaságot, mivel ettől is magát elvonta vala, 10-dik apr. 1690. Fogarásból maga multságára menvén ki vadászni az országgyűlésének a kezdetén, szélben és hidegben esvén a vadászat, roszul érzette magát lenni, 11-a magát felvervén, a várbeli templomban vitette magát könyörgésre, onnan kihozatván és köntöséből levetkeztetvén, ágyban esett, és hova tovább mind nehezebb lévén, 15. apr. délyesti 3 órakor a fogarasi várban a maga házánál, negyedfél napi betegsége miatt, mind ágyékában, mind jobb füle tövin mirigy szökvén, hirtelen elholt. 17-a apr. teste tétetett gyászos koporsóban, német generál Haisler sok német generálisokkal és katona tisztekkel jelenvén meg; legottan a

hazának a nyomorúságai is s félelmei szaporodván a gyűlés alatt készek voltak egész országúl, hogy a homagiumat az ifju fejedelem mellett letegyék, de némely nyughatatlan emberek miá nem állíttathatott meg. Azonban azt is megírták az ellenkező felek general Haislernek alattomban, e pedig azt a parancsolatot írta, hogy a császár híre nélkül meg ne próbálják, ki is meggátolta. Azonban gróf Tököli Imre is a mellette lévő magyarsággal, kuruczsággal, törökökkel, tatárokkal és a két oláhországi vajdakkal a hazában bójöve a török császár parancsolatjából, hogy a német császártól az országot visszavegyék a török porta számára. Közelgetni hallatván és a híre a lévén, hogy az hazát el akarják foglalni, a mi nagy rendeink csak a sűrűn való deputatusok gyűlését continuáltatván, Radnóthon 2-a aug. deputatusok gyűlése lön, és mindenek magokkal már azt elhitetvén, hogy a hazában bójönek és harc fog tartatni, a harcznak bizonytalanságától tartván, kiki azon gondolkodott, hogy maga fejét, házi népét, kevés vagyonaít hova vonhassa el, az ifjú fejedelmet udvarával együtt rendelék Kolosvárra.

Teleki Mihály, ki is az ország generalisa lévén Radnótról el kelletvén jöni, elbúcsúzik az ifjú fejedelemtől és az ország deputatusaitól, azt hagyta, hogy mikor ő ír, mindjára a fejedelem indíttassék bé Kolosvárra. Innét generalis Teleki ment Gernyeszegre, onnét pedig Haisler generálhoz a felült had készüetivei, ő pedig írván, legottan a fejedelmet el is indították, mert Tököli az országban bójött és harcztot állván, úgy azt is írja, 15. aug. a törösvári sánczat fel is verték. Tököli peniglen 20. és 21. aug. a havason általköltözött a táborával együtt, és Tohánnál és Zernesdnél Haisler general és Teleki Mihály a székegységgel együtt 21. aug. megharczolván Tökölivél, a szerencse Tökölinek szolgálván, maga Teleki Mihály, Baleután [Bălăceanu], a ki a németnél a havasalföldi vajdaságot kereste, több egynéhány generalokkal, német és magyar hadakkal, colonellusokkal s officerekkel elhullának, a holott maga is Haisler general és Markis Doria rabbá estenek s német és magyarok is felesen. Tököli peniglen a harczt után a Barczán megállapodott, onnét fenyegető patenseit, Fejérvárra országgyűlést hirdető s arra hívogató, s az el nem menők ellen fenyegető regalisait folytatta, de a gyűlés helyét elváltoztatta és Szebenben mégyen s ott jó darab ideig lakván, Tököli pedig ez alatt Keresztényfalván gyűlést tartat, az országnak nagyobb része, sőt a nagy rendek közzül is egynéhányon oda mennek és az ott való templomban

21. sept. erdélyi fejedelemnek tészik, a holott ő az országnak a homagiumat praestálja is, az ország is nékie viszontag, kik ott voltak. Innét kemény patenst bocsátnak ki azok ellen, a kik nem engedelmeskedtenek, azok felprédáltatnak, melynél fogva a kuruczság nagy prédálást vitt véghez, a pogányság és az oláhországiak égetnek, az embert ölik s vágják, pusztítanak, számtalan méneseket, csordákat hajtván el az országból. Ekkoron a Tököli kuruczsága is igen szaporodván az erdélyi népből, a Kolosvárba a kik beszorultanak, a vár kapuin nem mervén kimenni, mert a Tököli emberei mindjárt elkapták. Kolosvári commendans volt ekkor herczeg Lichtenstein. 3-a oct. hire jövén, hogy a Badensis herczeg armadiája segítségre érkezik, Tököli azért előtte nyomulni kezd, a kóborlók és pusztítók is kezdenek az országból kitakarodni 25. oct. virradólag a bodzai passuson által, Havasalföldében sok jókat, egyet másokat, marhákat, méneseket vivén el magokkal. 17. oct. a Badensis érkezett Kolczvárra innét azután nyomult Szeben felé. 16. nov. Badensis herczeg megszáll Apahídához a nagy armadáival a Tököli kinyomásából. 17. nov. az erdélyi fejedelem maga s más urakkal együtt hozzá menvén ebédre Apahídára, lett az ebédhez ülés délyesti 3 óraker; az asztalnál pedig német general Castelli volt, és ezen kívül senki más.

1691. 5. febr. a fogarasi közönséges országgyűlésen szabad suffragiummal választott gubernatornak a tanácsi rendből Losonczí Bánfi György úr, néhai Bánfi Dénes úrnak fia, a kinek is 1674-ben Bethlenben feje vétetett, generalisnak pedig Bethlen Gergely úr, cancellariusnak Bethlen Miklós úr, főthesaurariusnak Haller János úr. 22. febr. a geryeszegi falu templomában temettetett el a zernyeszti harczon elesett Teleki Mihálynak a sok sebekből, vágásokból álló teste, melyet is Tohány és Zernest között lévő harc helyén Tököli felkerestetvén, azt a feleségének és gyermekeinek az eltemettetése végett valami rosz deszkából összeszegezett koporsóban postaszekerem küldette el.

1693. 29. aug. rettenetes sok sáskák sűrű felleg formán jöttek a Maroson keresztül, valaholott megszállottanak, minden zöldséget megemésztetnek, és porrá tették; a hol megszállottanak, szárközépig elért, lövöldözéssel és kolompozással is alig lehetett elkergetni. Ez előtt való három esztendőkkel az országban szinte, sőt Magyarországon is a férgek sok károkat tettek a gabonákban, füvekben, szőlőkben; a hova érkeztenek, mindent megemésztetnek és elpusztítottanak, mint valami

tábor úgy szállott meg, a mit kapott mind megemésztette, azután felkelvén nagy zúgással és tömérdekséggel ment, még a fényes napot is befogta mint az felleg az ember előtt, és mint a rendelt sereg nagy csoportban jártak.

1694. 15. januárii a tatárok Moldvából véletlen s váratlan beütnek Erdélyben, nagy hó és hideg lévén ekkor a Csiknak nagy részét elrabolják, azt prédálják, vágják és égetik, a gyermekecskéket a hóban hajigálják, ott a hóban a hideg miá hálnak meg. E hír elterjedvén az országban, nagy félelem támad, a közelebb való részében futás lesz, az emberek futnak imide s amoda. 30. junii II. Apafi Mihály a fejedelem Bodonban jegyzette el magának feleségül Bethlen Gergely úr leányát, Katát.

1695. 7-a sept. A török császár személyesen általjöve a Dunán fővezérestől a nagy armádájával, és Lippát fegyverrel csakhamar megvették, a benne lévőket rabúl elejében vivén a török császárnak, a kiket a vár vételekor le nem vágtak, maga előtt mind fejeket szedette, épen három személyt hagyott meg, a sok szép munitiót is onnét elviszi, ben a várat felgújtatja, falait lerontatja, a földdel egyenlővé teszi.

21. sept. Ezen törökség megértvén az erdélyi armadát Lugos felé lenni, felkeresvén ezt is felveri, a hon is az erdélyi general commendans Veterani is elesik több jeles tisztekkel együtt, a tábornak minden sátorát, rakadott társzekereit és mindennemű munitiókat elvesztvén, a német gyalog seregi is mind oda veszvén, a mely miá Erdélyben nagy félelem, rémülés és futás is lett, de mégis Erdélyben nem jött bé. A megmaradott és elszaladott lovas német had Truxes generállal, in mense sept. et oct. a pogányságnak az Isten a muszka által más ügyet adván, a nyereséggel elment és erejét oda fordítván, a nagy armada is a saxoniai electorral Kassára Haisler több generalisokkal bejövén, mintha szegény Erdély lett volna a szerencsétlenségnek oka, sok dúlást, fosztást, embereknek öléseket vittek véghez, nem lévén semmi jó fenytékben a béjött had, míg egy része kitakarodék e nyomorult hazából, kivált a Pál deák kapitánysága alatt lévő laboncszág, ezen armadának egy nagy része ben maradt, téli quartélyba.

3-a nov. Fejérváratt országgyűlése lévén, estve vacsorán a gubernator úr asztalánál lévén a statuum praesidens Bethlen Elek úr, ott hirtelen gutaütésben esett, ki is azon éjszaka egy órakor meg is holt.

1697. 6-a majji Kolosvárnak nagyobb része a tűz miá megégett tornyaival, templomaival és óráival együtt, ezt a

lakosok a német quartélyos katonáknak tulajdonítják; mert a falukon is efféle égetések sok helyeken történtek a német katonák miá.

Ezen holnapban a török császár maga személye szerint rettenetes nagy baromi erővel jött által a Tiszán a keresztyénségnek hada ellen, de a nagy armada véle szembe nem szállván, ezen felfuvalkodván a hadait megszagatja, kit a Dunán fel, kit mellette küld pusztítani s rablani, maga pedig Szentánál a Tiszán által hidat köttet, a lovasait azon általszállítja, a keresztyének ezt megsejdtívén rá ütnek, a török császár láttára a tábort felverik, a jancsárságot elszélesztik és a Tiszának szorítják, abban belé vesznek a jancsárság és a fővezére is a többiekkel együtt bele vesztek, s mind egy lábíg.